

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА ПО ФАРМАЦЕВТИЧНИ НАУКИ

ПРОГРАМА

ПО

ИСТОРИЯ НА ФАРМАЦИЯТА

Приета от Катедрен съвет с Пр. № 01/09.01.2023 г.

Утвърдена от Факултетен съвет на ФФ с Пр. № 01/25.01.2023 г.

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛОВДИВ
ФАРМАЦЕВТИЧЕН ФАКУЛТЕТ

УЧЕБЕН ПЛАН

Дисциплина	Изпит в семестър	По план на ФФ на МУ-Пловдив Часове				Кредити	Часове по семестри	
		Аудиторни	Лекции	Упражнения	Извън аудиторни		I семестър	
							Л	У
История на фармацията	I	20	20	-	30	2	20	-

Наименование на дисциплината:

История на фармацията

Вид на дисциплината съгласно ЕДИ:

Факултативна

Ниво на обучение:

Магистър (М)

Форми на обучение:

Лекции

Курс на обучение:

I курс

Продължителност на обучение:

Един семестър

Хорариум:

20 часа лекции

Помощни средства за преподаване:

Мултимедийни презентации, дискусии

Форми на оценяване:

Текущ контрол – няма

Формиране на оценката:

От изпита (писмен и устен) и подготовка на реферати

Аспекти при формиране на оценката:

Участие в дискусии и изработване на реферат

Семестриален изпит:

Да (писмен и устен изпит)

Държавен изпит:

Не

Водещ преподавател:

Хабилитирани преподаватели от Катедра по фармацевтични науки, Секция по социална фармация и фармакоикономика

Катедра:

Фармацевтични науки

АНОТАЦИЯ

Историята на фармацията, въпреки че има продължителен, самостоятелен период на развитие назад във времето, днес се разглежда като част от социалната фармация.

Историята на фармацията е наука, която изучава развитието на фармацевтичните знания и фармацевтичната практика в най-тясна връзка с развитието на човешкото общество, с развитието на медицината, химията, биологията, философията и икономиката, с културната история на народите от всички епохи и времена. Ето защо тя е една от основните теоретични дисциплини във фармацията, която изяснява еволюцията в развитието на лекарство знанието във връзка с изменящите се обществено икономически условия, професионалната роля и проблеми на фармацията.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Този кратък курс цели да запознае студентите по фармация най-общо с историята, теорията и практиката на фармацията като една социално значима област на общественото здравеопазване.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Чрез този въвеждащ курс студентите получават възможността да се информират за обхвата и насоките на бъдещата им професионална реализация в обществото като специалисти, както и за учебното заведение и съдържанието на отделните дисциплини по време на обучението им.

ПРОГРАМА ЗА ЛЕКЦИИ

I курс, I семестър

№	ТЕМА	ЧАСОВЕ
1.	Периоди в историята на фармацията РЕЛИГИОЗЕН ПЕРИОД ЛЕКАРСТВОЗНАНИЕТО В ПЪРВОБИТНОТО ОБЩЕСТВО ЛЕКАРСТВОЗНАНИЕТО В АНТИЧНОСТТА	2
2.	ФИЛОСОФСКИ ПЕРИОД <ul style="list-style-type: none"> - Лекарствознанието в Древна Гърция - Лекарствознанието в Древен Рим - Лекарствознанието във Византия	2
3.	ЛЕКАРСТВОЗНАНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ ПРЕДИ СЪЗДАВАНЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА <ul style="list-style-type: none"> - траки - славяни - прабългари	2
4.	ЕКСПЕРИМЕНТАЛЕН ПЕРИОД ФАРМАЦИЯТА ПРЕЗ СРЕДНОВЕКОВИЕТО <ul style="list-style-type: none"> - лекарствознанието в арабските халифати - лекарствознанието в Средновековна Европа - лекарствознанието в Средновековна България - Фармацията в България по време на османското робство и Българското възраждане	2
5.	НАУЧЕН ПЕРИОД <ul style="list-style-type: none"> - Възникване на професията на фармацевтите - Развитие на фармацевтичната индустрия - Начало на индустриалното производство на алкалоиди - Първата аптека в България - Първият дипломиран лекар - Представители за периода	2
6.	ФАРМАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО <ul style="list-style-type: none"> - Временни правила за устройството на медицинското управление в България /1879 г./	2

	<ul style="list-style-type: none"> - Представители - Първо сдружение на аптекарите в България /1884-1890/ - Българско аптекарско дружество и Българско фармацевтично дружество „Галенус” /1890-1906/ - Опити за създаване на общ Български фармацевтичен съюз /1906-1924/ 	
7.	СЪВРЕМЕННО РАЗВИТИЕ НА ФАРМАЦИЯТА В ЕВРОПА	2
8.	СЪВРЕМЕННО РАЗВИТИЕ НА ФАРМАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ <ol style="list-style-type: none"> 1. Развитие на аптечното дело в България между двете световни войни 1914-1945 <ul style="list-style-type: none"> - Професионални сдружения на аптекари и фармацевти през периода 1922-1944 г. - Съюз на аптекарите в България /1926 г./ 2. Развитие на фармацията в България след втората световна война 	2
9.	ФАРМАЦЕВТИЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В БЪЛГАРИЯ <ul style="list-style-type: none"> - кратък исторически преглед - подготовка и следдипломно обучение на специалистите с висше фармацевтично образование 	2
10.	ФАРМАЦЕВТИЧНАТА ПРОФЕСИЯ - ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ <ul style="list-style-type: none"> - периоди на развитие на професията – клинична фармация и фармацевтични грижи - основни разлики в целите и задачите практиките по клинична фармация и фармацевтични грижи - съвременни насоки на реализация – тесни специализации в определена област – педиатрична фармация, ортопедична и т.н. 	2

ЛЕКЦИИ – ТЕЗИСИ

ЛЕКЦИЯ № 1 – 2 часа

ПЕРИОДИ В ИСТОРИЯТА НА ФАРМАЦИЯТА РЕЛИГИОЗЕН ПЕРИОД

1. ЛЕКАРСТВОВЗНАНИЕТО В ПЪРВОБИТНОТО ОБЩЕСТВО

- ранни форми на религиозни представи:

- тотемизъм,
- фетишизъм,
- анимизъм,
- магия

2. ЛЕКАРСТВОВЗНАНИЕТО В АНТИЧНОСТТА

- Древен Египет
- Месопотамия
- Древен Китай
- Древна Индия

ЛЕКЦИЯ № 2 – 2 часа

ФИЛОСОФСКИ ПЕРИОД

- Лекарствознанието в Древна Гърция
  - Период преди Хипократ – представители
  - Хипократов период
  - Елински (александрийски) период
- Лекарствознанието в Древен Рим – представители
- Лекарствознанието във Византия – представители

ЛЕКЦИЯ № 3 – 2 часа

ЛЕКАРСТВОВЗНАНИЕТО ПО БЪЛГАРСКИТЕ ЗЕМИ ПРЕДИ СЪЗДАВАНЕТО НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА

- траки
- славяни
- прабългари

ЛЕКЦИЯ № 4 – 2 часа

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЕН ПЕРИОД

ФАРМАЦИЯТА ПРЕЗ СРЕДНОВЕКОВИЕТО

- лекарствознанието в арабските халифати – представители
- лекарствознанието в Средновековна Европа – представители
- лекарствознанието в Средновековна България – представители
- Фармацията в България по време на османското робство и Българското възраждане

ЛЕКЦИЯ № 5 – 2 часа

НАУЧЕН ПЕРИОД

- Възникване на професията на фармацевтите
- Развитие на фармацевтичната индустрия
- Начало на индустриалното производство на алкалоиди
- Първата аптека в България
- Първият дипломиран лекар

Представители за периода

ЛЕКЦИЯ № 6 – 2 часа

ФАРМАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ СЛЕД ОСВОБОЖДЕНИЕТО

- Временни правила за устройството на медицинското управление в България /1879 г./
- Представители
- Първо сдружение на аптекарите в България – цел и дейност /1884-1890/
- Българско аптекарско дружество и Българско фармацевтично дружество „Галенус” /1890-1906/
- Опити за създаване на общ Български фармацевтичен съюз /1906-1924/

ЛЕКЦИЯ № 7 – 2 часа

СЪВРЕМЕННО РАЗВИТИЕ НА ФАРМАЦИЯТА

1. Развитие на съвременната фармация в Европа
2. Промислено производство на лекарства:
  - кратък исторически преглед
  - витамини

- хормони
- сулфонамиди
- антибиотици

ЛЕКЦИЯ № 8 – 2 часа

СЪВРЕМЕННО РАЗВИТИЕ НА ФАРМАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

1. Развитие на аптечното дело в България между двете световни войни 1914-1945

- Професионални сдружения на аптекари и фармацевти през периода 1922-1944 г.
- Съюз на аптекарите в България /1926 г./

2. Развитие на фармацията в България след втората световна война

ЛЕКЦИЯ № 9 – 2 часа

ФАРМАЦЕВТИЧНОТО ОБРАЗОВАНИЕ В БЪЛГАРИЯ

- кратък исторически преглед
- следдипломно обучение на специалистите с висше фармацевтично образование

ЛЕКЦИЯ №10 – 2 часа

ФАРМАЦЕВТИЧНАТА ПРОФЕСИЯ - ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

- периоди на развитие на професията – клинична фармация и фармацевтични грижи
- основни разлики в целите и задачите практиките по клинична фармация и фармацевтични грижи
- съвременни насоки на реализация – тесни специализации в определена област – педиатрична фармация, ортопедична и т.н.

ЛИТЕРАТУРА

1. Зл. Димитрова, Ст. Георгиев, К. Андреевска, В. Маджаров, д. Грекова, Р. Кискинова, История на фармацията, Четвърто преработено издание, София, 2016, ТЕА Дизайн ЕООД, ISBN 978-954-91660-9-5
2. Апостолов, М., История на медицината и социалното дело, С, БАН, 1994
3. Боева, А., Проблеми на фармацията , 1982, 101 с.82
4. Бойдашев, Д. " Фармацевт" , 1909, 2
5. Бурмов, А., Известия на българското историческо дружество, кн.21, 1945, 123
6. Василев, В., " Фармацевт" , 1942, 9
7. Николчев, К., Материали за историята на аптечното дело в България, С., 1939
8. Павлова, В., История на медицината в България , С., 1980, Мед и физк.
9. Рул , Л., Живели някога хора, ИОМИТ ООД, 1996
10. Събев, П., " Фармацевт" , 1914, 8, 9
11. Скъпи ли са лекарствата , "Аптекарски преглед", 1939
12. "Славянин" 1884, бр.117
13. Тодоров, Н., " Фармацевт" 1930, 10
14. Търговия с аптекарски ученици, " Фармацевт" , 1928, 9
15. Устав на аптекарското общество , 1884
16. Устав на Българското аптекарско дружество , 1890
17. Устав на Българското аптекарско кооперативно дружество , 1912
18. Устав на Българското аптекарско дружество , 1920, Победа
19. Устав на Българското аптекарско дружество, 1926, Франклин
20. Устав на БАКД, 1939, София, изменение
21. Устав на Българското фармацевтическо дружество, 1902
22. Устав на Българското фармацевтическо кондиционерско дружество, 1922
23. Устав на Дружеството на българските дрогисти, 1919
24. Устав на аптекарите в България, 1926, Родопи
25. Устав на Съюза на аптекарите в България, 1932
26. "Фармацевт", 1906-1944
27. "Фармацевтически преглед", 1899-1900
28. "Фармацевтически преглед", 1932-1933, Габрово
29. Фармация за фармацевтите, "Дрогист", 1938, 4
30. Цел и програма, "Фармацевтически преглед", 1932, 1

КОНСПЕКТ

ПО ИСТОРИЯ НА ФАРМАЦИЯТА

1. Лекарствознанието в първобитното общество.
2. Лекарствознанието в античността – Древен Египет.
3. Лекарствознанието в Древна Гърция.
4. Лекарствознанието в Древен Рим и Византия.
5. Лекарствознанието по българските земи преди създаването на Българската държава
6. Фармацията през Средновековието – лекарствознанието в арабските халифати.
7. Фармацията през Средновековието – лекарствознанието в средновековна Европа.
8. Фармацията в средновековна България (VII-XIV в.).
9. Фармацията в България по време на османското робство и Българското възраждане.
10. Фармацията в България след Освобождението.
11. Европейската фармация в новото общество.
12. Развитие на аптечното дело в България в периода между двете Световни Войни (1914-1945 г.).
13. Развитие на фармацията в България след Втората Световна война.
14. Съвременен развитие на фармацията – промишлено производство на лекарствата – кратък исторически преглед (витамины, хормони, сулфонамиди, антибиотици и т.н.).
15. Професионалните сдружения на фармацевтите и аптекарите у нас и ролята им за развитието на фармацията.
16. Фармацевтичното образование в България – кратък исторически преглед. Подготовка и следдипломно обучение на специалистите с висше и средно фармацевтично образование.
17. Съвременен развитие на фармацията – съвременни концепции за ролята на фармацията в системата на здравеопазването – клинична фармация. Концепцията фармацевтични грижи.